Preekoutline: Lukas 15:8-10 | Derk Jan Roelofs

Predikant: Derk Jan Roelofs
Schriftlezing: Lukas 15:8-10
Thema: Een dubbele blijdschap over de gevonden penning
Preek: https://refbapemmeloord.nl/preken/een-dubbele-blijdschap-over-degevonden-penning/

Introductie en terugblik

Plaatsbepaling in de serie

- Tweede preek over Lukas 15; vorige keer behandeld: de verloren schaap (Lukas 15:1-7).
- Lukas 15 is één gelijkenis in drie delen; het woordje 'of' aan het begin van vers 8 verbindt dit deel met het eerste en toont dat het een eenheid is met dezelfde strekking.
- Nieuwe kanten van Jezus' boodschap worden in dit tweede deel belicht.

Terugblik op de vorige preek

- Volgelingen van de Heere Jezus moeten alles verlaten om Hem te volgen; dat kost een prijs die vooraf goed berekend moet worden.
- De Heere Jezus roept iedereen, ongeacht achtergrond, met als doel verloren mensen te redden.
- Alleen de tollenaars en zondaars gaven gehoor; de fariseeën en schriftgeleerden morden erover, want het ging in tegen hun zelfgemaakte wetten.
- De herder verliest één schaap, zoekt het, vindt het en draagt het in vreugde op zijn schouders naar huis; de blijdschap hierover is zeer groot.
- Jezus sloot dat deel af met de boodschap: dezelfde blijdschap is er in de hemel over één zondaar die zich bekeert. Wie denkt geen bekering nodig te hebben, over hem is er geen vreugde in de hemel.

Aankondiging van de drie gedachten voor vandaag

- Gedachte 1: De verloren penning (Lukas 15:8a).
- Gedachte 2: De gezochte en gevonden penning (Lukas 15:8b-9a).
- Gedachte 3: De dubbele blijdschap over de gevonden penning (Lukas 15:9b-10).
- Samenvatting voor de kinderen in één zin: 'Er is dubbele vreugde, zowel in de hemel als op de aarde, om een verloren ziel, een verloren zondig mens, die gevonden wordt.'

Gedachte 1: De verloren penning (Lukas 15:8a)

De vrouw en haar tien penningen

- Een vrouw heeft tien penningen in haar bezit; zij is de eigenaar ervan.
- Het Griekse woord is 'drachme'; de Engelse vertaling heeft 'silver coin'. Waarde: ongeveer één dagloon, tegenwoordig om en nabij 125 euro.
- Voor de wereld weinig waard, maar voor de vrouw buitengewoon waardevol.

- Discussie onder uitleggers over wat de tien penningen precies voorstellen: (a) tien daglonen, (b) een bruidsschat, (c) een sieraadsnoer om de hals met tien muntjes. Conclusie: de exacte invulling is minder belangrijk dan het feit dat het voor de vrouw van grote waarde was.

Illustratie: het euromuntje

- Een euromuntje draagt aan de ene kant '1 euro' en aan de andere kant de afbeelding van de koning of koningin.
- Wie naar het muntje kijkt, denkt automatisch aan het koningshuis.
- Toepassing: wij als mensen zijn geschapen naar het beeld van God en horen dat beeld in de wereld te laten zien → dat is helaas niet altijd gebeurd.

De betekenis van het verlies

- De vrouw verliest één penning: 10% van haar bezit, één tiende deel. Dat is voor haar een ernstige zaak.
- Het gaat om een verlies waarbij iets volledig dreigt te vergaan en vernietigd te worden; de kans bestaat dat het nooit meer teruggevonden wordt. Niet het achteloze 'ik kom het vanzelf wel weer tegen'.
- Toename in ernst ten opzichte van de vorige gelijkenis: vorige keer 1 op 100 (1%), nu 1 op 10 (10%). Het schaap was een levend wezen dat verstrikt raakte; de penning is dood en ligt onder het stof.

De penning als beeld van de gevallen mensheid

- Matthew Henry: de ziel is van zilver en heeft een enorme innerlijke waarde; het is geen onedel metaal. De ziel is als een munt gestempeld met het beeld en opschrift van God.
- Door de zondeval is het beeld dragen kapot gemaakt; de zonde heeft het beeld als het ware bedekt, maar neemt het geschapen zijn naar Gods beeld niet weg.
- De penning beeldt de gevallen mensheid uit: zonder het verlossingswerk van Jezus Christus voor God en Zijn Rijk verloren.
- De verloren ziel is afgedwaald van de bron des levens en ligt in de woestijnen van goddeloosheid en zonde.
- De verloren penning is dood en weet zelf niet dat hij verloren is; hij voelt niet dat hij kwijt is; hij ligt koud en dood, onverschillig of iemand hem opmerkt.
- Bijbels bewijs: 'Het loon van de zonde is de dood' (Romeinen 6:23); 'u die dood was door de overtredingen en de zonde' (Efeziërs 2:1).
- Dit is van nature de staat van mensen die van God vervreemd zijn. Geen aangename boodschap, maar de waarheid van de Bijbel.

Toepassing aan het einde van gedachte 1

- Oproep tot eerlijk hartonderzoek: 'Lig ik dood en verloren in de wereld?'
- Als het antwoord 'ja' is: wees blij en dankbaar dat de tekst hier niet stopt. Het amen klinkt hier niet; er volgt meer.

Gedachte 2: De gezochte en gevonden penning (Lukas 15:8b-9a)

De zoektocht van de vrouw

- De vrouw steekt een lamp aan. In het oude Oosten hadden huizen geen of nauwelijks ramen; het was aardendonker. Licht kon alleen binnenkomen via de deur.

- Vermoedelijk een arme vrouw, want haar bezit telt maar tien penningen; zij woonde niet in een paleis met veel ramen.
- Kinderen-illustratie: geen lichtschakelaar, maar een olielamp of kaars in een lantaarn. Het licht scheen waarheen je het hield; wilde ze onder de tafel kijken, dan hield ze de lantaarn eronder.
- Ze veegt het huis: de Statenvertaling zegt 'keert het huis met bezemen'. Geen halfslachtig wapperen met een bezem, maar nauwkeurig vegen, elk hoekje en elk gaatje verlicht en schoongemaakt.
- Ze zoekt 'naarstiglijk' (Statenvertaling): voorzichtig zoeken, want wat ze zoekt heeft enorme waarde voor haar. Ze zoekt vol ijver totdat ze de penning gevonden heeft.

Wat de Heere Jezus hiermee wil leren

- God heeft in Jezus Christus een reddingsplan opgezet om zondaren te zoeken.
- Het licht van het evangelie, het Woord van God, is een lamp voor de voet (Psalm 119:105) en gaat op zoek naar het verlorene.
- God laat het licht van het evangelie niet schijnen om Zichzelf een weg naar ons te wijzen, maar om ons de weg naar Hem te wijzen. In dat licht wordt onze doodstaat en verlorenheid zichtbaar.
- Het hart van God is erop gericht om verloren zielen tot Zich te brengen; zo waardevol vindt Hij verloren zondaren dat Hij hen opzoekt.

Kanttekening: afwijzing van het Arminianisme én het hypercalvinisme

- Het Arminianisme beweert dat de mens zelf de eerste stap naar God moet zetten en actief moet kiezen voor bekering. De tekst weerlegt dit: het licht van het evangelie zoekt het verlorene op, niet andersom.
- De penning is vanuit zichzelf niet bij machte zich naar het licht te wenden of onder het stof vandaan te kruipen; hij ligt daar verloren.
- Tegelijk: niet doorschieten naar het hypercalvinisme. Als je alleen naar dit ene voorbeeld kijkt, zou dat te verdedigen lijken, maar de gelijkenis als geheel en de boodschap die Jezus wil overbrengen maken het hypercalvinisme bijbels niet verdedigbaar.
- Opdracht aan de kerk (Mattheüs 5:15-16): steek geen lamp aan en zet hem onder de korenmaat, maar op een standaard zodat hij voor allen schijnt. Laat uw licht zo schijnen dat mensen uw goede werken zien en uw Vader in de hemel verheerlijken.
- Praktische consequentie: Gods Woord helder, rein, zuiver, maar ook ijverig, warm en levendig preken.

De vrouw bukt om de penning op te rapen

- De vrouw had in de ene hand het licht en in de andere de bezem; de verloren penning lag op de grond.
- Ze moest zich buigen en bukken om de penning op te rapen.
- Toepassing: wij kunnen enkel in Zijn kracht het licht laten schijnen. De drie-enige God is Degene Die bukt en opraapt.
- Hierop is Romeinen 11:36 van toepassing: 'Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen; Hem zij de heerlijkheid tot in eeuwigheid.'

Toepassing aan het einde van gedachte 2

- Bent u er vanmiddag achter gekomen dat u een verloren penning bent, dat u niet het beeld van God draagt, dat u verloren ligt in het stof van de zonde en uw eigen onmacht voelt om tot leven te komen?

- Laat dan de rechtvaardige lichtstralen van het evangelie uw hart bereiken. Zie Jezus in Zijn Woord Zich voorover buigen om u op te rapen uit de ellende.
- Twijfelt u aan de uitverkiezing of denkt u dat u te veel gezondigd hebt? Weet: als u er vanmiddag achterkomt dat u dood en verloren ligt én u hebt het verlangen om gered te worden, dan is dat God Die dat in u werkt. Vanuit uzelf bent u dood en wilt u niet eens verlangen naar God.
- Vertrouw u toe aan deze God, want Hij belooft u op te rapen. 'God is getrouw, door Wie u geroepen bent tot de gemeenschap van Zijn Zoon Jezus Christus, onze Heere' (1 Korinthe 1:9).
- Bent u al een wedergeboren kind van God? Zie dan in liefde om naar degene die nog verloren ligt. Zet geen korenmaat op uw getuigenis, maar laat het rijkelijk schijnen.
- Het hart van God en het hart van het evangelie zijn erop gericht verloren zondaren terug te brengen. Getuig van wat er staat: God wil dat alle mensen zalig worden en tot de kennis van de waarheid komen (1 Timotheüs 2:4).

Gedachte 3: De dubbele blijdschap over de gevonden penning (Lukas 15:9b-10)

De reactie van de vrouw op het terugvinden (Lukas 15:9b)

- Ze roept haar vriendinnen en buurvrouwen bijeen om de vreugde te delen: 'Wees blij met mij, want ik heb de penning gevonden die ik verloren had.'
- De taal van haar hart: 'Ik heb gevonden, ik heb gevonden, waarlijk ik heb gevonden wat ik kwijt was.'
- Opmerkelijk: de vreugde wordt niet voor haarzelf gehouden. Ze deelt hem direct.
- Anekdote uit de voorbereiding: een jongen die catechisatie had gehad zei tegen zijn dominee dat hij de vrouw dom vond, want de penning heeft nauwelijks financiële waarde en het feest kost veel meer dan een dagloon. Voor 125 euro kun je een paar taarten en wat drinken halen, maar dan is het ook snel op.
- Reactie: de prediker begrijpt de jongen, want de natuurlijke, aardse mens is altijd ik-gericht en denkt alleen aan zichzelf.
- Bij God is het totaal anders: het verlorene is voor Hem zo intens waardevol dat Hij totaal anders denkt en handelt dan aardse mensen.

De vreugde in de hemel (Lukas 15:10)

- Jezus sluit deze gelijkenis op dezelfde manier af als de eerste: Hij richt Zich rechtstreeks tot de fariseeën en schriftgeleerden.
- Verschil met vers 7: daar staat 'vreugde in de hemel'; in vers 10 voegt Lukas toe dat die vreugde er ook is 'voor de engelen van God'. Dubbele nadruk op hoe intens groot die vreugde is, bij allen die in de hemel zijn.
- Dit is geen glimlach of kortstondig blij gevoel, maar een diepe, intense vreugde.
- Colossensen 1:13-14 wordt hier praktijk: wat daar staat, wordt in de bekering van een zondaar werkelijkheid.
- Het berouw en de bekering van zondaars op aarde is een zaak van vreugde in de hemel.

Persoonlijke vreugde over elke zondaar

- Indrukwekkend is de bekering van 3000 zielen bij de uitstorting van de Heilige Geest (Handelingen 2); daar was zeker intense vreugde over in de hemel.

- Maar de tekst is heel persoonlijk: er is blijdschap over elke zondaar die zich bekeert, niet alleen over grote aantallen.
- Matthew Henry: 'God zal Zich verblijden om de grootste zondaren barmhartigheid te bewijzen.'
- Zolang de aarde bestaat, mogen wij niet wanhopen dat iemand ooit te slecht zou zijn om tot wedergeboorte en bekering gebracht te worden.

Terugblik: de 99 rechtvaardigen (Lukas 15:7)

- Iets wat de vorige keer vanwege de tijd niet uitgebreid behandeld kon worden: de vreugde over de bekering van één zondaar is groter dan over de 99 rechtvaardigen die deze bekering niet nodig hebben.
- Er is meer vreugde over de bekering van heidenen en tollenaars die Christus hoorden preken dan over alle lofprijzingen, gebeden en 'o God, ik dank U' van de fariseeën en allen die zich buiten Jezus Christus rechtvaardigen.
- God heeft meer behagen in het berouwvolle, gebroken hart van een verachte zondaar dan in alle lange gebeden van vrome fariseeën die niets verkeerds bij zichzelf konden waarnemen en geen bekering nodig dachten te hebben.
- De genade van God wordt veel meer geopenbaard in het terugbrengen van grote zondaars dan in het lijden van iemand die nooit denkt afgedwaald te zijn.

Toepassing: drie misvattingen in de kerk vandaag

- De kern van de boodschap van beide gelijkenissen: (a) het verlorene wordt intensief gezocht; (b) de fariseeën en schriftgeleerden dachten rechtvaardig te zijn maar lagen verloren in het stof.
- Misvatting 1: gemeenten die leren 'maak de keuze voor Jezus en je bent gered'. Mensen worden met hun verstand op een keuze aangestuurd (hand opsteken, naar voren lopen), zonder kennis van de dode staat van de mens. Hoewel een keuze in geloof volledig waar is, wordt de doodstaat niet besproken.
- Misvatting 2: gemeenten aan de andere kant waar mensen een checklist krijgen voorgehouden van wat ze allemaal mee moeten maken voordat ze tot God mogen naderen. Als er ergens geen vinkje achter gezet kan worden, is het 'niet voor u' of 'nog niet voor u'. Dit gaat lijndrecht in tegen Gods Woord (Filippenzen 2:12-13): 'werk aan uw eigen zaligheid met vrees en beven, want het is God Die in u werkt, zowel het willen als het werken naar Zijn welbehagen.'
- Misvatting 3: gemeenten die de alverzoening leren. 'Iedereen is behouden, God is liefde, hoe zou Hij iemand verloren kunnen laten gaan?' De tekst keert zich hier duidelijk tegen.
- Oproep tot zelfonderzoek: wie ben ik voor God op dit moment? Ben ik in Christus? Denk ik rechtvaardig te zijn en geen bekering nodig te hebben? Of mag ik weten een verloren penning geweest te zijn, beschenen door het licht van het evangelie, opgeraapt en gered uit het stof?

Conclusie

Slotoproep

- Ligt u nog verloren in de wereld? Hoor dan hoe Jezus u roept (Marcus 2:17): 'Wie gezond zijn, hebben geen dokter nodig, maar wie ziek zijn. Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen tot bekering te roepen, maar zondaars.'
- Jezus roept u, Hij roept jou vanmiddag.
- Afsluitende vraag aan de gemeente: 'Zal er vanmiddag vreugde zijn in de hemel om een zondaar die zich bekeert, hier in Emmeloord?'

Discussievragen

1. Uit de preek: Onderzoek uw hart eerlijk: lig ik dood en verloren in de wereld, of mag ik weten een verloren penning geweest te zijn die door God is opgeraapt?
2. Uit de preek: De prediker noemt drie misvattingen in de kerk (de beslissingskeuze zonder kennis van de doodstaat, de checklist-prediking, en de alverzoening). Herkent u deze misvattingen? Wat zegt de gelijkenis van de verloren penning erover?
3. Suggestie: De penning is dood en weet zelf niet dat hij verloren is. Hoe verhoudt zich dat tot de ervaring van mensen die zeggen dat ze prima leven zonder God? Wat betekent dat voor hoe wij over hen spreken en getuigen?
4. Suggestie: De vrouw deelt haar vreugde direct met vriendinnen en buurvrouwen en zet geen korenmaat op haar getuigenis. Hoe doen wij dat als gemeente en als persoon? Wat weerhoudt ons er soms van?
5. Suggestie: De prediker wijst erop dat de vreugde in de hemel groter is over de bekering van één zondaar dan over de 99 die geen bekering nodig denken te hebben (Lukas 15:7). Wat zegt dat over het gevaar van een houding waarbij je denkt het al goed voor elkaar te hebben voor God?

Deze outline is automatisch gegenereerd op basis van de transcriptie van een Preek-opname en is bedoeld als persoonlijk studiehulpmiddel of gespreksaanzet, niet als officiële weergave van de preek. Wij kunnen niet garanderen dat de outline volledig, foutloos of theologisch representatief is.

Maak je eigen preekoutline op **preeksamenvatting.nl**

Een dienst van Betermetjan.nl